

Originalspråk: Norsk

Sak 23/08

Høringsuttalelse til NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark (Finnmarksfiskeloven) og NOU 2007:13 Den nye Sameretten

Arkivsaknr.
08/1096

Behandlinger

Politisk nivå	Møtedato	Saksnr.
Sametingsrådet	15.04.08	R 031/08
Nærings- og kulturkomiteen	06. - 08.05.08	
Sametingets plenum	27. - 30.05.08	23/08

Saken påbegynt 29. mai 2008 kl. 08.35

I Vedlegg

Nr.	Dok. dato	Avsender/Mottaker	Tittel
1	15.04.08	Sametingsrådet	Sak R 031/08 Høringsuttalelse til NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark (Finnmarksloven)

II Forslag og merknader

Sametingsrådets forslag til innstilling:

Sametinget viser til Samerettsutvalgets utredning om kyst- og fjordfiske i sjøsamiske områder (NOU 2007:12 kap 22) og Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskelov i NOU 2008:5 og fatter i denne forbindelse følgende vedtak:

Den sjøsamiske kulturen er i dag i en kritisk situasjon der store deler vårt materielle kulturgrunnlag er truet. Kystfiskeutvalgets arbeid og de resultater det bør lede til er på mange måter et være eller ikke være for en fortsatt vital og levedyktig sjøsamisk kultur.

Sametinget understreker at Kystfiskeutvalgets forslag er et resultat av grundige og omfattende fiskerifaglige og juridiske vurderinger og vil foregå innefor rammen av en bærekraftig forvaltning og forutsetter derfor at de enstemmige vurderinger og forslag legges til grunn i det videre arbeid med finnmarksfiskeloven og at dette ikke gjøres til gjenstand for omfattende endringer gjennom den kommende konsultasjonsprosess med Sametinget.

For Sametinget er det helt avgjørende at man får en lov innefor udiskutable folkerettslige rammer. Kystfiskeutvalgets forslag til finnmarksfiskelov vil innebære et skritt i riktig retning. Sametinget

understreker samtidig at arbeidet med finnmarksfiskeoven også må føre til et snartlig arbeid som leder ut i konkrete lovbestemmelser for områdene sør for Finnmark.

Sametinget viser til at Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene gjelder likt i alle tradisjonelle samiske områder i Norge. Sametinget ser det derfor som naturlig at Samerettsutvalget 2 og Kystfiskeutvalgets utredninger blir lagt til grunn for de sjøsamiske områdene sør for Finnmark og at Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskelov brukes som modell også for disse områdene.

Sametinget viser til at det gjennom hele prosessen, siden vedtagelsen av finnmarksloven har vært en uttalt forutsetning fra Sametinget om at Kystfiskeutvalgets forslag fremmes som en sak for Stortinget i inneværende stortingsperiode.

Sametinget kan på denne bakgrunn etter en helhetsvurdering anbefale regjeringen å fremme Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskeoven for Stortinget slik det nå foreligger.

Nærings- og kulturkomiteens innstilling:

Innledning

NOU 2007:13 Den nye sameretten og NOU 2008:5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark ble lagt fram henholdsvis 3. desember 2007 og 18.februar 2008. På bakgrunn av dette har Fiskeri- og Kystdepartementet i høringsbrev av 10.04.d.å og Justis- og Politidepartementet i høringsbrev av 17.04.d.å bedt høringsinstansene uttale seg om følgende:

«NOU:13 Den nye sameretten inneheld i kapittel 22 ulike synspunkt og vurderinger knytt til kyst- og fjordfiske i sjøsamiske område. Denne innstillinga vart sendt på høyring 15. februar 2008. Vi ber dei høyringsinstansane som vil gje høyringssvar til denne delen av NOU 2007:13, om å sende det til Fiskeri- og kystdepartementet saman med høyringssvar til NOU 2008:5.»

Forslag:

Forslag fra Norske samers riksforbund (NSR) Randi A. Skum, Klemet Erland Hætta, Anne Dalheim og Per-Bjørn Lakselvenes, medlemmene fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (Ap) Berit Oskal Eira, Knut Store, Jørn Are Gaski, Bjarne Store-Jakobsen, Marie Therese N. Aslaksen, Per Edvind Varsi og Ottar Skjellhaug, medlemmet fra Senterpartiet (SP) Olaf Eliassen, medlemmet fra Flyttsamelista (FSL) Per A. Bøhr:

Forslag 1

Endringer til Sametingsrådets forslag:

Andre setning i 2. avsnitt, endres til å lyde som følger:

"Kystfiskeutvalgets arbeid og de resultater det bør lede til for hele det sjøsamiske området, er på mange måter et være eller ikke være for en fortsatt vital og levedyktig sjøsamisk kultur."

3., 4. og 5. avsnitt utgår.

Tillegg nye avsnitt etter andre avsnitt:

Sametinget understreker at det for de marine ressurser og områder vil det være det samlede resultatet av de ulike lovprosessene sammenholdt med Norges folkerettslige forpliktelser som vil være avgjørende om samiske rettigheter blir tilstrekkelig ivaretatt. Sametinget ser det derfor som viktig at de ulike

lovforlagene sees på som en helhet, og at de samerettslige sidene fullt ut ivaretas for hele det tradisjonelle samiske området i de beslutningsprosessene som er i gang og i de sakene hvor vedtak allerede er fattet.

For at staten Norge ikke skal bryte sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig med et nasjonalt rettsgrunnlag som anerkjenner og sikrer det samiske folks rett til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse.

Sametinget deler Samerettsutvalgets oppfatning om at spørsmålene om fiske i sjøen er grundigst og bredest vurdert i Kystfiskeutvalgets utredning og at Kystfiskeutvalget har hatt en sammensetning som gjenspeiler spesielt oppdraget det var satt til å gjøre. Det vil derfor være naturlig å la løsningene som er foreslått av et enstemmig Kystfiskeutvalg få anvendelse på hele det sjøsamiske området.

Sametinget viser til at Samerettsutvalget drøfter en rekke forslag som vil berøre forvaltningen av fisket også for Finnmark. Sametinget vil spesielt fremheve Samerettsutvalgets vurdering av Sametingets rolle i nasjonal fiskeriforvaltning som positiv. I kap. 22.5.5.2 sier Samerettsutvalget blant annet følgende:

«Samerettsutvalget vil også understreke at bruken av de marine områdene må ses i sammenheng. Virksomhet som kan få innvirkning på fisket i sjøsamiske fjorder og kystfarvann, for eksempel oppdrettsvirksomhet, og oppføring og drift av faste installasjoner som sjøkraftverk, omlastingsterminaler og ilandføringsanlegg for petroleum, må planlegges og drives på en slik måte at virksomheten ikke truer lokale fiskestammer eller det biologiske mangfoldet. Det vil for å realisere dette blant annet være viktig at både Sametinget og andre samiske og lokale fiskeriinteresser gis en rolle i de aktuelle beslutningsprosessene.»

Sametinget mener at dette forslaget fra Samerettsutvalget kan bidra til å styrke forslaget til Kystfiskeutvalget med tanke på en regional forvaltningsløsning som dekker hele det sjøsamiske området og viser til at Kystfiskeutvalget i sin utredning kap. 11.26 s. 406 om forholdet til fiske i sjøsamiske områder sør for Finnmark uttaler:

«Utvalgets mandat om at utvalget skal utrede «retten til fiske i havet utenfor Finnmark», innebærer en stedlig avgrensning til fjordområdene i og kystområdene utenfor Finnmark fylke. Samtidig er det på det rene at fjord- og kystfiske er en viktig næring i sjøsamiske områder ikke bare i Finnmark, men også i deler av Troms og Nordland.»

«Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet.»

«Det vil derfor i det videre arbeid kunne være gunstig å se de to utvalgs utredninger og tilrådninger om fjord- og kystfiske i sammenheng.»

Sametinget mener videre å finne støtte for en helhetlig forvaltningsløsning også i Samerettsutvalgets utredning NOU: 2007:13, kap. 22.5.1.1 s.1110 om forholdet til kystfiskeutvalget for Finnmark, der utvalget uttaler: «Samtidig er det på det rene at kyst- og fjordfiske har vært – og fortsatt er – en viktig samisk næring, og at dette ikke bare gjelder i Finnmark, men også i Troms og deler av Nordland.»

«Det er heller ikke noe geografisk overlapp mellom utvalgets mandatområde, som er knyttet til samiske bruksområder (på land og i sjø) fra og med Troms fylke og sørover, og utredningen for Finnmark som vil være avgrenset til kyst- og fjordområder utenfor Finnmark. Det ville imidlertid gi dårlig mening å avgrense det geografiske virkeområdet for eventuelle forslag fra Samerettsutvalget for å styrke kyst- og fjordfisket i sjøsamiske områder, slik at de ikke også omfatter Finnmark.»

Tillegg nye avsnitt etter nest siste avsnitt:

Sametinget understreker at Kystfiskeutvalgets forslag er et resultat av grundige og omfattende fiskerifaglige og juridiske vurderinger og vil foregå innefor rammen av en bærekraftig forvaltning og forutsetter derfor at de enstemmige vurderinger og forslag legges til grunn i det videre arbeid med finnmarksfiskeloven. Forslagene må ikke gjøres til gjenstand for omfattende endringer gjennom den kommende konsultasjonsprosess med Sametinget.

For Sametinget er det helt avgjørende at man får en lov innefor udiskutable folkerettslige rammer. Kystfiskeutvalgets forslag til finnmarksfiskelov vil innebære et skritt i riktig retning. Sametinget viser til at Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene gjelder likt i alle tradisjonelle samiske områder i Norge. Sametinget ser det derfor som naturlig at Samerettsutvalget 2 og Kystfiskeutvalgets utredninger også blir lagt til grunn for de sjøsamiske områdene sør for Finnmark.

Sametinget understreker at samtidig med at arbeidet med finnmarksfiskeloven pågår må det også igangsettes et snarlig arbeid som leder ut i konkrete lovbestemmelser for områdene sør for Finnmark og at Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskelov brukes som modell også for disse områdene.

Komiteens tilrådning:

Komiteen har ikke flere merknader eller forslag og rår Sametinget til å vedta følgende:

Sametinget støtter for øvrig Sametingsrådets forslag til innstilling.

III Votering

Av 43 representanter var 33 til stede. Voteringen ble gjennomført i følgende rekkefølge:

- Nærings- og kulturkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.
- Nærings- og kulturkomiteens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

IV Protokolltilførsler

Det ble ikke fremmet noen protokolltilførsler i saken.

V Taleliste og replikkordskifte

	Innlegg	Replikk
	Jánoš Trosten, til forr. orden	
1	Randi A. Skum, saksordfører	Egil Olli Bjarne Store-Jakobsen
	Randi A. Skum	
2	Per Edvin Varsi	Anne Dalheim Terje Tretnes
	Per Edvin Varsi	
3	Jánoš Trosten	Bjarne Store-Jakobsen Egil Olli Aili Keskitalo
	Jánoš Trosten	
4	Olaf Eliassen	Per Edvin Varsi

		Anne Dalheim
	Olaf Eliassen	
5	Terje Tretnes	Bjarne Store-Jakobsen
		Randi A. Skum
	Terje Tretnes	Willy Ørnebakk
6	Ann-Mari Thomassen	
7	Magnhild Mathisen	
8	Egil Olli	
9	Anne Dalheim	
10	Bjarne Store-Jakobsen	
11	Aili Keskitalo	
12	Randi A. Skum	
13	Marianne Balto	
14	Terje Tretnes	
15	Bjarne Store-Jakobsen	
16	Egil Olli	
	Terje Tretnes, til forr. orden	
17	Randi A. Skum, saksordfører	

VI Sametingets vedtak

Sametinget viser til Samerettsutvalgets utredning om kyst- og fjordfiske i sjøsamiske områder (NOU 2007:12 kap 22) og Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskelov i NOU 2008:5 og fatter i denne forbindelse følgende prinsippvedtak:

Den sjøsamiske kulturen er i dag i en kritisk situasjon der store deler vårt materielle kulturgrunnlag er truet. Kystfiskeutvalgets arbeid og de resultater det bør lede til for hele det sjøsamiske området, er på mange måter et være eller ikke være for en fortsatt vital og levedyktig sjøsamisk kultur.

Sametinget understreker at det for de marine ressurser og områder vil det være det samlede resultatet av de ulike lovprosessene sammenholdt med Norges folkerettslige forpliktelser som vil være avgjørende om samiske rettigheter blir tilstrekkelig ivaretatt. Sametinget ser det derfor som viktig at de ulike lovforlagene sees på som en helhet, og at de samerettslige sidene fullt ut ivaretas for hele det tradisjonelle samiske området i de beslutningsprosessene som er i gang og i de sakene hvor vedtak allerede er fattet.

For at staten Norge ikke skal bryte sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig med et nasjonalt rettsgrunnlag som anerkjenner og sikrer det samiske folks rett til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse.

Sametinget deler Samerettsutvalgets oppfatning om at spørsmålene om fiske i sjøen er grundigst og bredest vurdert i Kystfiskeutvalgets utredning og at Kystfiskeutvalget har hatt en sammensetning som gjenspeiler spesielt oppdraget det var satt til å gjøre. Det vil derfor være naturlig å la løsningene som er foreslått av et enstemmig Kystfiskeutvalg få anvendelse på hele det sjøsamiske området.

Sametinget viser til at Samerettsutvalget drøfter en rekke forslag som vil berøre forvaltningen av fisket også for Finnmark. Sametinget vil spesielt fremheve Samerettsutvalgets vurdering av Sametingets rolle i nasjonal fiskeriforvaltning som positiv. I kap. 22.5.5.2 sier Samerettsutvalget blant annet følgende:

«Samerettsutvalget vil også understreke at bruken av de marine områdene må ses i sammenheng. Virksomhet som kan få innvirkning på fisket i sjøsamiske fjorder og kystfarvann, for eksempel oppdrettsvirksomhet, og oppføring og drift av

faste installasjoner som sjøkraftverk, omlastingsterminaler og ilandføringsanlegg for petroleum, må planlegges og drives på en slik måte at virksomheten ikke truer lokale fiskestammer eller det biologiske mangfoldet. Det vil for å realisere dette blant annet være viktig at både Sametinget og andre samiske og lokale fiskeriinteresser gis en rolle i de aktuelle beslutningsprosessene.»

Sametinget mener at dette forslaget fra Samerettsutvalget kan bidra til å styrke forslaget til Kystfiskeutvalget med tanke på en regional forvaltningsløsning som dekker hele det sjøsamiske området og viser til at Kystfiskeutvalget i sin utredning kap. 11.26 s. 406 om forholdet til fiske i sjøsamiske områder sør for Finnmark uttaler:

«Utvalgets mandat om at utvalget skal utrede «retten til fiske i havet utenfor Finnmark», innebærer en stedlig avgrensning til fjordområdene i og kystområdene utenfor Finnmark fylke. Samtidig er det på det rene at fjord- og kystfiske er en viktig næring i sjøsamiske områder ikke bare i Finnmark, men også i deler av Troms og Nordland.»

«Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet.»

«Det vil derfor i det videre arbeid kunne være gunstig å se de to utvalgs utredninger og tilrådninger om fjord- og kystfiske i sammenheng.»

Sametinget mener videre å finne støtte for en helhetlig forvaltningsløsning også i Samerettsutvalgets utredning NOU: 2007:13, kap. 22.5.1.1 s.1110 om forholdet til kystfiskeutvalget for Finnmark, der utvalget uttaler: ”Samtidig er det på det rene at kyst- og fjordfiske har vært – og fortsatt er – en viktig samisk næring, og at dette ikke bare gjelder i Finnmark, men også i Troms og deler av Nordland.”

”Det er heller ikke noe geografisk overlapp mellom utvalgets mandatområde, som er knyttet til samiske bruksområder (på land og i sjø) fra og med Troms fylke og sørover, og utredningen for Finnmark som vil være avgrenset til kyst- og fjordområder utenfor Finnmark. Det ville imidlertid gi dårlig mening å avgrense det geografiske virkeområdet for eventuelle forslag fra Samerettsutvalget for å styrke kyst- og fjordfisket i sjøsamiske områder, slik at de ikke også omfatter Finnmark.»

Sametinget viser til at det gjennom hele prosessen, siden vedtagelsen av finnmarksloven har vært en uttalt forutsetning fra Sametinget om at Kystfiskeutvalgets forslag fremmes som en sak for Stortinget i inneværende stortingsperiode.

Sametinget understreker at Kystfiskeutvalgets forslag er et resultat av grundige og omfattende fiskerifaglige og juridiske vurderinger og vil foregå innefor rammen av en bærekraftig forvaltning og forutsetter derfor at de enstemmige vurderinger og forslag legges til grunn i det videre arbeid med finnmarksfiskeloven. Forslagene må ikke gjøres til gjenstand for omfattende endringer gjennom den kommende konsultasjonsprosess med Sametinget. For Sametinget er det helt avgjørende at man får en lov innefor udiskutable folkerettslige rammer. Kystfiskeutvalgets forslag til finnmarksfiskelov vil innebære et skritt i riktig retning.

Sametinget viser til at Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene gjelder likt i alle tradisjonelle samiske områder i Norge. Sametinget ser det derfor som naturlig at Samerettsutvalget 2 og Kystfiskeutvalgets utredninger også blir lagt til grunn for de sjøsamiske områdene sør for Finnmark. Sametinget understreker at samtidig med at arbeidet med finnmarksfiskeloven pågår må det også igangsettes et snarlig arbeid som leder ut i konkrete lovbestemmelser for områdene sør for Finnmark og at Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskelov brukes som modell også for disse områdene.

Sametinget kan på denne bakgrunn etter en helhetsvurdering anbefale regjeringen å fremme Kystfiskeutvalgets forslag til Finnmarksfiskeoven for Stortinget slik det nå foreligger.

Behandlingen av saken ble avsluttet 29.05.08 kl. 10.05